

Folkeuniversitetet i Vejle

Program *efterår* 2019

folkeuniversitet-vejle.dk

Alle foredrag er arrangeret af de nævnte organisationer i samarbejde med Folkeuniversitetet.

Læs mere om foredragene og kontroller eventuelle ændringer på folkeuniversitet-vejle.dk. Og tilmeld dig gerne senest en uge før et foredrag!

Kontakt: fu.vejle@gmail.com – 6178 5551

Vi glæder os til at se dig i Folkeuniversitetet!

 støtter Folkeuniversitetet

Folkeuniversitetet i Vejle tilbyder tre Offentlige foredrag i naturvidenskab

- i et tæt samarbejde med Aarhus Universitet, Rødkilde Gymnasium og Rosborg Gymnasium og HF. OFN sponseres af Carlsbergfonden.

Der er fri adgang til disse tre foredrag på grund af støtte fra de to gymnasier. Du kan læse mere om og tilmelde dig **Offentlige foredrag i naturvidenskab** på ofn.au.dk/vejle

AARHUS UNIVERSITET

Tirsdag 1. oktober kl. 19.15

Sådan fandt jeg min svenske slægt - om slægtsforskning i Sverige
Foredrag ved *Gitte Bergendorff Høstbo*, B.A. i historie og tværfaglige kulturstudier, kulturformidler ved Herlev Bibliotek

Gitte Bergendorff Høstbo fortæller om at søge anerne i de svenske kirkebøger og husforhør mm. og giver tips til mange gode links. Foredraget krydres med gode historier om og oplevelser med at finde de svenske slægtninge.

Sted: Vejle Stadsarkiv, Vedelsgade 17, 7100 Vejle

Entre: 50 kr. ved indgang, gratis for medlemmer af VSF. Tilmelding ikke nødvendig.

Arr.: Vejleegnens Slægtshistoriske Forening

Onsdag 2. oktober kl. 19.00

Det danske sprog lige nu

Foredrag ved *Marianne Rathje*, seniorforsker ved Dansk Sprognævn og skribent på Politiken

Har du lagt mærke til, at mange siger og skriver 'tildenser' i stedet for 'tendenser'? Eller at man siger 'det ligner at' og 'det virker til' i stedet for 'det ser ud som om'? Eller at udtalen af 'penge' hos flere danskere lyder som 'pinge' i stedet for 'pænge'?

Så har du fingeren på den sproglige puls, men har måske lyst til at få nogle forklaringer på de sproglige forandringer, vi ser i disse år. Hvis du aldrig har lagt mærke til sprogændringerne, så kom og find ud af, hvordan sproget ændrer sig i disse år: Hvorfor siger så mange fx 'jeg tænker' i stedet for 'jeg mener', hvorfor siger telefonsælgeren 'pænt goddag', og hvad betyder det, at unge siger, at 'Jylland er cancer'? Hver uge skriver Marianne Rathje en klumme om sprog i Politiken.

Sted: Vejle Bibliotek, Willy Sørensens Plads 1, 7100 Vejle

Entre: kr. 80 ved indgang (inkl. pausekaffe)

Tilmelding til fu.vejle@gmail.com / sms 6178 5551

Arr.: Folkeuniversitetet i Vejle

Mandag 7. oktober kl. 16.00-18.00

Et offentligt foredrag i naturvidenskab

Mennesker i klimaets brændpunkter

Foredrag ved *Sebastian H. Mernild*, professor i klimaforandringer, Nansen Centeret, Bergen, og *Lars From* og *Klaus Dohm*, journalister ved Jyllands-Posten

Klimaet er et brandvarmt emne lige nu. Ifølge videnskaben er klodens klima under en menneskepåvirket forandring. Isen smelter, temperaturen stiger, og vejret bliver mere ekstremt og uforudsigeligt. Mennesker over hele kloden kommer i klemme. Hvordan påvirkes de af den nye virkelighed? Og hvad er, i følge videnskaben, fup, og hvad er fakta?

Tag med to journalister på en rejse Jorden rundt til klimaets brændpunkter, hvor stadig mere ekstremt vejr forandrer levevilkårene for helt almindelige mennesker. Og hør klimaprofessoren sætte disse menneskers skæbne ind i et videnskabeligt perspektiv.

Sted: Rødkilde Gymnasium, Rødkildevej 42, 7100 Vejle

Gratis adgang, men tilmeld via folkeuniversitet-vejle.dk

Arr.: Rødkilde Gymnasium og Rosborg Gymnasium og HF

Tirsdag 8. oktober kl. 19.00**Sig det med neger**Foredrag ved *Søren Hein Rasmussen*, ph.d. i historie og forfatter, Meganørd

Selv om de ikke har til hensigt at såre nogen, og de faktisk bare taler, som de altid har gjort, oplever mange i dag, at deres måde at tale om fx andre folkeslag bliver angrebet. Hvorfor skal vi pludselig kritiseres for at bruge ord og vendinger, som ellers hidtil har været gode nok? Og som endda har været benyttet gennem generationer?

Men hvilke betydninger har der til forskellige tider været koblet til vores konkrete sprogbrug om fremmede folk? Foredragsholderen reder med humor nogle tråde ud og ser nærmere på, hvordan gamle opfattelser og betydninger kan rejse med sproget og kulturen fra vore forældres og bedsteforældres tid - uden at vi måske er bevidste om det.

Den landsdækkende Hearts&Minds-forskerturné støttes af *Lundbeck-fonden*.

Sted: Vejle Bibliotek, Willy Sørensens Plads 1, 7100 Vejle**Gratis adgang**, men **tilmeld** til fu.vejle@gmail.com / sms 6178 5551**Arr.:** Folkeuniversitetet i Vejle**Tirsdag 29. oktober kl. 19.00****Berlin under den kolde krig - set med danske øjne**Foredrag ved *Peer Henrik Hansen*, historiker, ph. d., Koldkrigsmuseum Langelandsfort

Berlin var den kolde krigs brændpunkt i mere end 40 år. Den kolde krig startede her, og den sluttede her. Igennem årene oplevede en række danskere byen på forskellig vis, og det er deres beretninger og billeder, som foredraget lukker op for. Unikke billeder krydres med personlige fortællinger om den kolde krigs hjerte midt i Europa.

Sted: Vejle Bibliotek, Willy Sørensens Plads 1, 7100 Vejle**Entre:** kr. 80 ved indgang (inkl. pausekaffe)**Tilmelding** til fu.vejle@gmail.com / sms 6178 5551**Arr.:** Folkeuniversitetet i Vejle**Torsdag 7. november kl. 16.00-18.00***Et offentligt foredrag i naturvidenskab***Luften vi indånder**Foredrag ved *Marianne Glasius*, lektor i analyse- og atmosfærekemi, Institut for Kemi, og *Torben Sigsgaard*, professor i miljømedicin, Institut for Folkesundhed, Aarhus Universitet

Hvert år dør omkring 3.000 mennesker i Danmark for tidligt, og endnu flere bliver syge og indlagt på hospitaler på grund af luftforurening.

Luft er ikke den rene luft. Skadelige partikler og gasser i atmosfæren påvirker vores helbred og gør mange syge. Hør en kemiker og en læge fortælle om kilder til luftforurening og om, hvordan forskellige stoffer indvirker på vores miljø, klima og helbred.

Sted: Rosborg Gymnasium og HF, Vestre Engvej 61, 7100 Vejle**Gratis adgang**, men **tilmeld** via folkeuniversitet-vejle.dk**Arr.:** Rødkilde Gymnasium og Rosborg Gymnasium og HF**Mandag 11. november kl. 16.00-18.00***Et offentligt foredrag i naturvidenskab***Forædling af mennesket - før og nu**Foredrag ved *Tobias Wang*, professor i zoofysiologi, Institut for Bioscience, Aarhus Universitet

'Er det et problem for menneskets fremtid, at alle mennesker - selv dem med fysiske og mentale handicap - får børn?' Sådanne spørgsmål spillede en vigtig rolle i samfundsdebatten i begyndelsen af 1900-tallet. Det blev forstærket af nye videnskabelige erkendelser om selektionens betydning for evolutionen og om arvelighedslove. Hør om hvordan den spirende biologiske videnskab kom til at spille en vigtig rolle i fremkomsten af arvehygiejne og eugenik.

'Bør vi i dag omfavne den moderne genetiks enorme potentiale og anvende genredigering klogt?' Hør om hvordan nutidens store landvindinger inden for genterapi og genetiske tests - fx fosterdiagnostik - skaber vigtige etiske dilemmaer, som flere og flere af os vil stifte bekendtskab med - fx når vi er syge, når vi er pårørende, og når vi får børn eller fravælger at få dem.

Foredraget henvender sig til alle med interesse for historie, bioteknologi, biologi, etik og moderne samfundsforhold.

Sted: Rødkilde Gymnasium, Rødkildevej 42, 7100 Vejle**Gratis adgang**, men **tilmeld** via folkeuniversitet-vejle.dk**Arr.:** Rødkilde Gymnasium og Rosborg Gymnasium og HF**Onsdag 13. november kl. 19.00****Murens fald**Foredrag ved *Erik Kulavig*, lektor ved Institut for Historie og Center for Koldkrigsstudier, Syddansk Universitet

Berlinmurens fald i 1989 blev efterfulgt af socialismens sammenbrud og det sovjetiske imperiums opløsning, og dermed var der skabt mulighed for en helt ny verdensorden til afløsning af den kolde krigs terrorbalance.

Erik Kulavig vil i foredraget for det første drøfte spørgsmålet om, hvorfor alt dette skete i slutningen af firserne og begyndelsen af halvfemserne, og dernæst se på årsagerne til, at det ikke siden er gået helt så godt, som mange håbede.

Sted: Vejle Bibliotek, Willy Sørensens Plads 1, 7100 Vejle**Entre:** kr. 80 ved indgang (inkl. pausekaffe)**Tilmelding** til fu.vejle@gmail.com / sms 6178 5551**Arr.:** Folkeuniversitetet i Vejle**Tirsdag 19. november kl. 19.00****EUs nye forsvarspolitik: Hvad betyder den for Europa og Danmark?**Foredrag ved *Peter Viggo Jakobsen*, lektor i forsvars- og sikkerhedspolitik, Forsvarsakademiet, og professor, Center for War Studies, SDU

EU er presset fra fire sider på én gang. Rusland søger aktivt at destabilisere Unionen, flygtninge og terror truer fra syd, Brexit skaber økonomisk kaos, og Trump bruger økonomiske sanktioner for at fremtvinge mere favorable handelsaftaler. Den høje grad af usikkerhed har fået Unionen til at tage nye initiativer på det forsvarspolitiske område. En ny forsvarsfond skal skabe flere fælleseuropæiske våbensystemer, og enkelte EU-lande skal have lov til at arbejde tættere sammen (PESCO).

Hvad kommer det til at betyde for Unionen som militær aktør, og hvilke konsekvenser får det for Danmark og forsvarsforbeholdet? Peter Viggo Jakobsen fra Forsvarsakademiet og Syddansk Universitet kikker forbi og giver sit bud på udviklingen.

Sted: Rosborg Gymnasium og HF, Auditoriet, Vestre Engvej 61, 7100 Vejle.**Gratis adgang****Tilmeld** venligst til fu.vejle@gmail.com / sms 6178 5551**Arr.:** Folkeuniversitetet i Vejle og Folkeuniversitetet i Aarhus

Læs mere om foredragene og kontroller eventuelle ændringer i programmet på folkeuniversitet-vejle.dk
Tilmeld dig gerne senest en uge før et foredrag.

Kontakt: fu.vejle@gmail.com – 6178 5551